

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Volja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . \$7.00
Za inozemstvo celo leto \$7.00

GLAS NARODA

Lišt slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays,
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-1242
No. 185. — Štev. 185.

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.
NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 8, 1936—SOBOTA, 8. AVGUSTA, 1936.

TELEFON: CHelsea 3-1242
Volume XLIV. — Letnik XLIV.

ŠPANSKA SVARI SOSEDE PRED VMESA VANJEM

Ruski delavci so zbrali za Špance \$2.400.000

MESTO CADIZ, VAŽNA FAŠISTIČNA POSTOJANKA NA JUGU JE ZOPET V ROKAH VLADNEGA VOJAŠTVA

Ministrski predsednik zavrača vsako vmešavanje v državljansko vojno. — Giral napoveduje zmago svoje vlade. — Španska duhovščina podpira upornike.

MADRID, Španija, 7. avgusta. — Ministrski predsednik Jose Giral je po zastopniku "Universal Service" posvaril vse evropske države, da drže roke proč od španske državljanske vojne.

Giral, ki je dva dni zatem, ko je armada pričela svojo vstajo in državljansko vojno, postal ministrski predsednik, je izjavil:

"Španska vlada ne želi tujega vmešavanja v to borbo — odkrito ali tajno, posredno ali neposredno — na katerikoli strani."

Giral, ki je po poklicu lekarnar, je prepričan, da bo njegova radikalna vlada premagala upornike ter bo dobila popolno oblast nad Španijo. Rekel je:

"Odločilni boji se bodo najbrže pričeli prihodnji teden. Za svojo osebo sem prepričan, da bo ob koncu prihodnjega tedna vojaška vstaja zadušena."

"Mogoče bo na nekaterih krajih še ostala kaka uporna četa in se bodo še vršili boji v južni Španiji."

Glede zaplembe lastnine je rekel Giral, da ni bila zaplenjena niti ameriška, niti španska lastnina. Ko ga je časnikar opozoril, da je vlada zaplenila banke in industrije, je Giral odgovoril:

"Da vlada prepreči gospodarsko pomoč in financiranje upornikov, je bilo potrebno, da je posredovala v nekaterih bankah in industrijah."

"Prepričali smo se, da so mnogi zalagali upornike z denarjem ter financirali strmoglavljenje španske vlade."

Glede zaplembe cerkvenega premoženja je Giral rekel:

"Ta denar je bil plačan finančnemu ministrstvu."

Giral je dalje rekel, da je v mnogih slučajih duhovščina podpirala upornike. Vladne čete so v Aavera bolnišnici v Toledu našle 8 strojnic, s katerimi so duhovniki streljali tekom bojev.

MOSKVA, Rusija, 7. avgusta. — Ruski delavci so španski vladi prispevali \$2,400,000, da zatire fašistično revolucijo.

Ta sklad je bil nabran po celi Rusiji na velikih zborovanjih. V ta sklad so delavci prispevali pol odstotka svoje mesečne plače.

MADRID, Španija, 7. avgusta. — Vladne čete napadajo, da se je mesto Cadiz v južni Španiji predalo skupno z 2000 fašisti.

Zavzetje Cadiza je za vlado velikega pomena, ker do sedaj vladne čete še niso mogle na jugu zaznamovati nikakega uspeha.

Fašisti so sedanjost vstajo pripravljali več mesecev. Iznajni Jose Maria Gil Robles je kot vojni minister že lansko jesen izdelal načrt za vstajo ter za znamenavo vse strategične točke. Robles je nalašč odredil manevre v gorah, da so vojaki spoznali pokrajino in je že tedaj pričel graditi postojanke za težke topove, ki so varne pred bombami.

Vladni letalci poročajo, da so se severno od Madrida v Guadarrama pogorju uporniki tako utrdili, da jih dva meseca ne bo mogoče pregnati.

PRIHODNI KONGRES BO DEMOKRATIČEN

Demokratski voditelj P. Drewry podal lepo sliko o Rooseveltu. — Union stranka bo škodila republikancem.

HYDE PARK, N. Y., 7. avgusta. — Demokrati, ki natančno zasledujejo boj za kongresna mesta, so predsedniku Rooseveltu poročali, da bo imela vladna stranka v prihodnjem kongresu približno isto večino, kot v zadnjem kongresu. V poslanski zbornici so imeli v zadnjem kongresu demokrati tri sedee za enega republikanskega.

Predsednik demokratskega odbora za izvolitev kongresnikov Patrick Drewry iz Virginije in senator James Hamilton iz države Illinois sta predsedniku poročala o položaju.

"Sedaj izgleda," je rekel pozneje časnikarskim poročevalcem Drewry, "da demokrati ne morejo izgubiti večine v poslanski zbornici in mogoče bodo izgubili nekaj sedežev."

Drewry je priznal, da bodo mogoče demokrati izgubili nekaj sedežev, katere imajo navadno v rokah republikanci, toda pridobili bodo zato druga mesta. Vsi tedi bodo demokrati izgubili zelo malo, ako bodo sploh kaj izgubili. Ker bo v novembru treba izvoliti samo tretino senatorjev, nimajo republikanci nobenega izgleda, da bi dobili večino v senatu.

Ko so Drewrya vprašali, ako bodo demokrati izgubili kaj mest za Union stranko, je odgovoril: "Niti enega. Union stranka bo republikancem več škodila kot nam. Na jugu nova stranka še sploh ni prišla do nikake veljave."

METAXAS PREGANJA KOMUNISTE

ATENE, Grška, 7. avgusta. Ministrski predsednik Metaxas je odločno zanikal, da bi hotel vpeljati diktatorstvo in odpraviti ustavno vlado.

Grški "močni mož" je rekel, da je bilo neobhodno potrebno razglasiti vojno stanje in razpustiti parlament, da odvrne komunistično nevarnost.

Po celi Grški ni bilo nikakih nemirov.

Neko poročilo iz Soluna v Sofijo naznanja, da ste dve tojni ladji pričeli "čistiti" komunistične voditelje, da je preprečena vsaka komunistična vstaja. Po ulicah je prepovedano vsako zbiranje in aretiranih je bilo več oseb.

Kralj Jurij je odobril Metaxasovo vlado, v kateri je "močni mož" obdržal ministrstva vojne, mornarice in zunanje zadeve.

BORBA ZA IZROČITEV PARKERJA

Burno javno zaslišanje glede izročitve. — Governor Hoffman ga noče izročiti newyorškim oblastim.

TRENTON, N. J., 7. avgusta. — Governor Hoffman si je pridržal pravico glede odločitve o prošnji newyorškega gubernerja Lehmana, da izroči detektiva Ellis Parkerja in njegovega sina sodišču Kingsckraja v Brooklynu, kjer je velika porota proti njima dvignila obtožbo, da sta bila glavni osebni pri odvedbi Paula Wendela.

Hoffman se je ves čas javnega zaslišanja vedel, kot da nikakor ne bo dovolil, da sta Parkerja izročena brooklynskemu sodišču.

Ko je bil starejši Parker pozvan, da priča pri zaslišanju, se ni odzval pozivu. Ravno tako tudi ni hotel pričati bivši kazniški ravnatelj v Trentonu in sedanjí načelnik državne policije Kimberling.

Governor je rekel, da je starejši Parker skozi 43 let "zvesto" služil državi New Jersey ter se mu nikakor ne zdi primerno, da bi bil izročen brooklynskem sodišču, od katerega ne more pričakovati pravične sodbe, češ, da v Kingsckraju vlada velika zmešnjava.

Kot zastopnik državnega pravdnika Geoghana v Brooklynu je nato Madden zavrnil gubernerja:

"Slabo izgleda za vas, ekscelence, taka pripomba."

Nato to je Hoffman odgovoril:

"Dobro, Mr. Madden: vem samo to, kar sem bral v časopisih."

"Dobro, vaša ekscelence," je odgovoril Madden, "po svoji iskušnji tukaj v New Jersey ne bi smeli vse verjeti."

Hoffman pa ga je zavrnil: "Dobro, stotisoč ljudi v New Yorku verjame poročilu o Kingsckraju."

"Dvesto tisoč ljudi v New Jersey verjame, kar berejo o vas," je odgovoril Madden in množica na galeriji je ploskala.

LAŠKE IZGUBE V ABESINJI

RIM, Italija, 7. avgusta. — Oficijelno poročilo pravi, da je meseca julija umrlo v Vzhodni Afriki 261 italijanskih vojakov in delavcev.

ITALIJA JE POVIŠALA PLAČE

RIM, Italija, 6. avgusta. — Fašistična korporacija za kemično industrijo je danes sklenila zvišati delavcem plače za deset odstotkov.

ZIONCHECK SE JE USMRTL

Skočil je iz petega nadstropja na obljudeno cesto ter mrtev obležal. Njegova žena se je onesvestila.

SEATTLE, Wash., 7. avgusta. — Demokratski kongresnik Marion A. Zioncheck iz Washingtona je skočil danes iz petega nadstropja Arctic Bldg. na cestni tlak. Obležal je na mestu mrtev.

Pustil je pismo sledeče vsebine: — Moje edino upanje je bilo, da bi izboljšal krivični gospodarski sistem.

Njegovo ženo je dogodek tako pretresel, da se je onesvestila in da so jo morali odvesti v bolnišnico.

Prejšnjo soboto je Zioncheck izjavil, da ne bo več kandidiral, v pondeljek se je pa premislil in dejal, da bo.

Star je bil 34 let ter je bil Čeh po rodu. Pred štirimi leti je bil izvoljen v kongres, 'proslavil' se je pa šele pred kratkim in sicer z neumnosti, ki jih je uganjal. Z avtomobilom je divjal po ulicah, prepiral se je s policisti, pretepel je svojo gospodinjico itd.

Spravilo so ga v bolnišnico, potem pa v opazovalnico, iz katere je pobegnil.

SE VEDNO JE DEVET IN POL MILJONA BREZPOSELNIH

WASHINGTON, D. C., 7. avgusta. — Trgovinski departament poroča, da je Združenih državah še vedno devet milijonov petsto tisoč ljudi 'brez dela'. Največ nezaposlenih je bilo meseca marca 1933, ko je znašalo njihovo število petnajst milijonov sto tisoč.

Ameriška Delavska Federacija je drugačnega mnenja. — Pravi namreč, da znaša število nezaposlenih najmanj enajst milijonov.

Z JAGODO POJEDEL OSO

ISLE, Minn., 6. avgusta. — Ivan Jindra, ki je nabiral robidnice, je med nabiranjem tudi katero pojedel. Ko pa je eno jagodo djal v usta, ni opazil, da je bila na njej osa. Jindrov jezik je bil nato 15 ur tako otečen, da ni mogel ne jesti, ne govoriti.

PRIZNAL UMOR TREH OSEB

ABASH, Ind., 7. avgusta. — Oblasti so danes našle v plitvem grobu na neki farmi gola trupla farmerja Johna F. Welsleya, njegove žene in njune dvanajstletne hčerke. Vsi trije so bili umorjeni. Aretirali so petindvajsetletnega bivšega kaznenca Harryja Singerja, ki je priznal umor.

STAVKARJI SO ZAVZELI 3 RUDNIKE

Blum je objavil, da so bile stavke poravnane. — V Franciji je samo še 11,960 delavcev na stavki.

PARIZ, Francija, 7. avgusta. — Premogarji v osrednji Franciji so v Carmauxu razglasili splošno stavko v protest proti kaznovanju delavcev. Stavkarji so zasedli tri rove in so dovolili v rove samo ljudem, ki so bili neobhodno potrebni v rudniku. Prefekt departmanta je prevzel nalogo, da stavko poravna.

Malo prej je ministrski predsednik Blum v poslanski zbornici naznanil, da so bile stavke mirno poravnane. Nasprotniki vlade so vprašali, ali bo vlada še dalje dovoljevala stavke in da se bodo stavkarji polasčali tovarn. Notranji minister Salengro je rekel, da je število brezposelnih padlo od enega milijona na 4836. Po celi Franciji je samo še 11,960 delavcev na stavki.

Senat je soglasno sprejel predlogo, ki učiteljem nalaga dolžnost poučevati otroke o patriotizmu. Ta predloga je odgovor na sklep učiteljskega zborovanja, ki očita poslanski zbornici, da zavlačuje sprejem programa socijalistične vlade. Učitelji so poleg tega vlado pozvali, da dovoli manj denarja za vojsko in skrajša vojaško službeno dobo.

BREZPOSELNI OPUSTILI DEMONSTRACIJO

SPRINGFIELD, Ill., 6. avgusta. — Voditelj delavske zveze države Illinois Charles Rossio je naznanil, da je "lačna armada" opustila svojo nameravano demonstracijo pred legislaturo.

Brezposelni, ki so pod policijskim nadzorstvom v dežju in na prostem prebili noč, so slednjič sklenili, da se "umaknejo".

"Večinoma nimajo primerne obleke, da bi dalje ostali in nisem hotel izpostavljati njihovega zdravja," je rekel Rossio.

NESREČA V ANGLEŠKEM RUDNIKU

BAIRNSLEY, Anglija, 7. avgusta. — Pri razstrelbi v nekem premogovniku je bilo ubitih 57 rudarjev. Ko so reševalci pričeli odkopavati kamenje in prst, so našli 32 trupel. Ostalih še niso našli.

Silna eksplozija je rudarje večinoma takoj ubila, drugi pa so se zadušili v strupenih plinih.

Enemu rudarju se je posrečilo priti iz rudnika, toda je težko poškodovan. Drugim pa je bila odrezana pot,

ŠKOFA STA BILA PREVEČ GOSTOBESEDNA

Gallagher priznal, da sta s clevelandskim škofom preveč govorila. — Gallagherja je Vatikan opozoril.

RIM, Italija, 7. avgusta. — Škof Michael J. Gallagher iz Detroita, neposredni predstavnik župnika Coughlina, je priznal, da sta on in clevelandski škof Joseph Schrembs, ki je tudi obiskal Vatikan, preveč govorila.

Škof Gallagher pa ni povedal, kdo je njemu in škofu J. Schrembsu priporočil, da manj govorita. Prelati, ki so blizu papeževemu državnemu tajniku kardinalu Pacelliju, pa so povedali, da je bilo detroitškemu škofu namignjeno, da naj manj govori.

Škof Gallagher je malo prej po brezžičnem telefonu govoril z neko osebo v Detroitu, toda da je vstrajal pri svoji trditvi, da ni govoril z župnikom Coughlinom.

"Z ozirom na to," je rekel Gallagher, "da je javnost mene in škofa Schrembsa napačno razumela, nama je bilo svetovano, da nehava govoriti. Zato sva oba sklenila, da sva govorila že dovolj."

DELAVCI BODO VOLILI ROOSEVELTA

WASHINGTON, D. C., 7. avgusta. — Delavski voditelji pravijo, da spor v delavski federaciji ne bo vplival na predsedniške volitve in da bodo delavci obeh sovražnih skupin glasovali za predsednika F. D. Roosevelta. Premirje med delavsko federacijo in 10 upornimi unijami je bilo raztegnjeno do časa po predsedniških volitvah.

Izvrševalni odbor delavske federacije, ki je industrijskemu odboru dal časa do 5. septembra, da se razide, bo zopet zboroval 7. septembra, toda ne bo najbrže o tem ničesar ukrenil, temveč bo rešitev prepuštil konvenciji, ki se prične 16. novembra v Tampa, Fla.

Tekom premirja bo industrijski odbor skušal organizirati 4,000,000 delavcev v jeklarski, avtomobilski in gumijevi industrijah.

Kampanja industrijskega odbora je prešla v drugi mesec in je v tem času že bilo organiziranih 8000 delavcev.

MORGAN SE DOBRO POČUTI

SOUTHAMPTON, Anglija, 7. avgusta. — Ameriški finančnik J. Pierpont Morgan je došel danes sem na krovu svoje jachte "Korzar". Na vprašanje, kako je z njegovim zdravjem, je odgovoril: — Dobro se počutim in vesel sem, da sem zopet v Angliji.

"Glas Naroda"
(A Corporation)
Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
Frank Sukser, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 West 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za celo leto velja za Ameriko in	Za New York za celo leto	\$7.00
Canada	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedelj in praznikov

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

SOD SMODNIKA

Evropa je slična sodu smodnika, in nemškega diktatorja že srbe roke, da bi vrgel iskro vanj.

V špansko-maroško vodovje je poslal križarko "Deutschland", in križarka se je posredno vmešala v špansko državljansko vojno.

Vladi zveste španske bojne ladje je namreč ovirala pri obstreljevanju neke fašistične postojanke. Pozneje je poveljnik križarke v družbi svojih častnikov obiskal španskega fašističnega poveljnika generala Franca.

Če vpoštevamo še pisanje nemškega časopisja, je to jasno vmešavanje v notranje zadeve Španije, iz česar se prav lahko izčrni evropski konflikt.

Ako fašistične države pomagajo španskim fašističnim vstajem, ne more nihče zameriti francoski delavski vladi, če priskoči španski delavski vladi na pomoč.

Posledice bi imela Hitler in Mussolini na svoji vesti.

Nemški vnani minister je nedavno izjavil, da nemška vlada ne priznava, da bi bilo mogoče deliti Evropo v fašistični in demokratični tabor. Navzlic temu je pa to res.

Več tisoč francoskih delavcev se je prostovoljno priglasilo ter izjavilo, da so pripravljenci z orožjem pomagati španski vladi v njenem boju proti fašizmu.

Iz zanesljivega vira se je zvedelo, da so nekateri prostovoljci že prekorčili francosko-špansko mejo.

Če francoska vlada ne bo tega preprečila in če fašistične države ne bodo mirovale, ne bo več dolgo, ko bo izbruhnil nov evropski požar.

LINDBERGH IN HITLER

Ameriški letalec Lindbergh potuje po Evropi in je pri tej priliki obiskal tudi Nemčijo.

Ameriško časopisje je objavilo sledečo značilno novico: — Ko je dospel Lindbergh v Berlin, je bilo rečeno, da se bo sestel s Hitlerjem. Pri otvoritvi olimpijskih iger sta sedela Lindbergh in Hitler le par sedežev narazen. Sestala se pa nista. Nikogar ni bilo, ki bi jih predstavil.

Hitler je najbrž zameril Lindberghu, kjer je v svojem govoru označil nemško oboroževanje za velik nesmisel.

Dejal je namreč: — Sedaj ni več mogoče zaščititi z orožjem srca te ali one države. Armada se ne more več ustavljati napadu iz zraka. Aviatika je povzročila temeljito izpremembo.

Kar je Lindbergh rekel, smatrajo v novi Nemčiji za velizdajo.

Zato je zadela Lindbergha usoda ameriških zamorskih atletov, ki so se udeležili berlinske olimpijade, katerim istotako ni bilo dovoljeno pogledati nordijskemu pleiču iz Češkega lesa v njegov slovanski obraz.

Nekaj je pa vseeno dosegel Lindbergh. Že vsaj v bližini nemškega diktatorja je sedel.

Mednarodni položaj v Evropi

Socijalizem — Fašizem.

Za "Glas Naroda" napisal N. N.

Socijalizem je oče fašizma in sicer direktno ali indirektno; je vsekakor njegov oče. Socijalizem je rodil fašizem, ali nehoti; fašizem vsekakor izhaja iz socijalizma, kar je isto, kakor reči: Če bi socijalizem ne bilo, bi tudi fašizem ne imel povoda za svojo ekzistenco.

To je kaj čudna zamisel, kaj! Hočemo dokazati svojo tezo. Prvič zgodovinsko.

Na Laškem je prišlo do fašizma zato, ker je socijalizem grozil s komunizmom. Mussolini, bivši socijalist je vkorakal v Rim s svojimi legijami z izrecnim namenom, da prepreči nadvlado socijalizma in komunizma.

Zgodovinska resnica je, da se je laški fašizem vedno, in po pravici, hvalil, da je rešil Italijo komunizma. Enako je zgodovinsko resnično, da je Hitler pridobil nemške množice za svoj narodni socijalizem, kar je priznalo nemški fašizem, z devizo borbe proti komunizmu. To vsak ve, če je le malo prebrl časopise.

Tako je laški in nemški socijalizem nehoti rodil nemški in laški fašizem. Na Ruskem vlada malo druge vrste fašizem, toda tudi ruski sovjet ni nič drugega, kakor socijalistični "fascio", socijalistični fašizem.

Zgodovinsko je dokazano, da so se ruski delavci najprej družili v male "celice", v male strogo disciplinarne skupine, ki so nato skušale zaneti revolucijo med vsem delavstvom, kakor tudi v mornarici in armadi.

Ko se je začela boljševska revolucija proti Kerenskijevi vladi, tedaj so tudi ohranili svoje vrste strogo disciplinirane.

Vnaprej organizirane skupine delavcev in mornarjev, naposled tudi vojakov, so vstale po vseh industrijskih središčih, po vseh mestih, dokler niso pridobili za se ruskega seljaka z obljubami o razdelitvi zemlje med kmetje.

Ruski socijalistični fašizem je čistil svoje vrste vseh nezažljivih primesi, kakor so delali fašisti v Italiji in na Nemškem.

Laški in nemški fašisti sprejemajo in odklanjajo nove člane, kadar je pa treba, zopet čistijo. Tako je tudi na Ruskem.

Laški in nemški fašizem vlada s surovo silo, ne meneč se za človeško ali božjo pravico, in ravno tako postopa brez oglada na osebo ali stan ruski fašizem.

Laški in nemški fašizem sta prišla na vlado v boju zoper komunizem, ruski komunizem se je pa moral fašistično organizirati za samoohrambo. Tako je postal ruski socijalizem voljni oče svojega fašizma.

Ruski komunisti so se vedno zavedali potrebe strogo disciplinirane fašistične organizacije. Sam Lenin je večkrat svetoval, naj se združuje rajše manjša, toda skrajno disciplinirana skupina.

Taklo govorimo, delamo (oprostita, delujemo) in mislimo, kakor da bi bili sami sebi zadosti, kakor da ne bi potrebovali tudi drugih poleg sebe.

Mizar misli samo na se, ko vač le na svoje težave in pravice, rudar na krivico, ki se njemu godi, trgovec z živili na svoj dobiček ali gubitek, oni z suho robo na svoje; noben pa od vseh teh niti zdaleč ne čuti za uradnika, vojaka, železničarja, za pisarja, trgovskega pomočnika itd.

Najboljše, česar so stanovi sposobni je, da negujejo sebe, druge pa v pekel pošiljajo, čeprav drug brez drugega živeti nemorejo.

Vidite, zaradi takih stvari pride fašizem na svet, pa naj bo ene ali druge barve.

Človeška družba je večje vrednosti, kakor posameznik. Ljudje so družbena bitja, za vsako družbo je pa red potreben; brez reda bi namreč ljudje niti v posameznih družinah ne mogli živeti, kaj šele v večjih skupinah. Toda, kakor rečeno, potrebo reda priznavamo, ko pa pridemo do tega, da bi dali vsakemu njegovo pravico, ki mu

rana sila komunistov, katero bi lahko kontrolirali, in ki bo na drugi strani, z lahkoto obvladala položaj v državi.

Laški fašizem in nemški vzdržujeta množestveno tajno policijo, ruski tudi.

Na Laškem in Nemškem moreš glasovati samo za fašistične kandidate, enako na Ruskem samo za komunistične.

Lahko bi našli še mnogo sličnosti, toda to zadostuje. Zavijati vso stvar z mnogobesednimi članki ne bo pomagalo. Laški, nemški in ruski ne-fašisti enako občutijo prokletstvo fašizma, pa naj bo naroden ali socijalističen.

Sicer pa mislimo, da ne bo nikdo trdil, da so nemški fašisti ali njih bratje druge barve, na Ruskem, kaj na boljšem zato, ker so fašisti. Eni in drugi morajo težko delati, baš kakor mi v Ameriki. Razlika je le ta, da si mi lahko izbiramo delo, vsaj do neke mere, medtem, ko morajo naši sodrugi v fašističnih državah delati, jesti in spat, celo oblačiti se, kakor jim zapoveduje državna uprava.

Njih obedi so zelo skromni kot naši, vsega imajo manj kot mi. Najslabše je pa to, da človeku, pa naj bo fašist ali ne, še telesne svobode, svobode vesti in svobode dela ne dovolijo. In taki sistemi naj bodo uzor vsega, kar premore človeški razum v tem pravcu!

Saj pravim, ljudje so čudna bitja: Okna napravijo za hiše, da bo mogla svetloba in zrak prihajati notri, pa jih takoj zagrnejo z dvojnimi zastori; nabavijo si svetlobo, ki naj svari, kakor dan, pa jo takoj zasenčijo, da ne more priti do svoje veljave; vstanove si bratska društva, kjer so kot sobratje in sestre sami gospodarji položaja, pa si takoj pristržejo peroti svobode z mnogimi nepotrebnimi in celo škodljivimi pravili; lahko bi živeli in umirali brez nepotrebnega medsebojnega vmešavanja, pa jim vrag ne da miru, dokler sebi in drugim ne pokvarijo življenja in smrti.

Teoretično vsi priznavamo potrebo reda v človeški družbi, saj v anarhiji ne bi bilo dobro, toda praktično reda ne priznavamo, češ, samo da je za me prav, kaj me briga drugi; ali pa, samo da je za nas kapitaliste prav, kaj nas briga delavci, ali samo da je za nas delavce prav, kaj nas briga drugi.

Taklo govorimo, delamo (oprostita, delujemo) in mislimo, kakor da bi bili sami sebi zadosti, kakor da ne bi potrebovali tudi drugih poleg sebe.

Mizar misli samo na se, ko vač le na svoje težave in pravice, rudar na krivico, ki se njemu godi, trgovec z živili na svoj dobiček ali gubitek, oni z suho robo na svoje; noben pa od vseh teh niti zdaleč ne čuti za uradnika, vojaka, železničarja, za pisarja, trgovskega pomočnika itd.

Najboljše, česar so stanovi sposobni je, da negujejo sebe, druge pa v pekel pošiljajo, čeprav drug brez drugega živeti nemorejo.

Vidite, zaradi takih stvari pride fašizem na svet, pa naj bo ene ali druge barve.

Človeška družba je večje vrednosti, kakor posameznik. Ljudje so družbena bitja, za vsako družbo je pa red potreben; brez reda bi namreč ljudje niti v posameznih družinah ne mogli živeti, kaj šele v večjih skupinah. Toda, kakor rečeno, potrebo reda priznavamo, ko pa pridemo do tega, da bi dali vsakemu njegovo pravico, ki mu

spada, tedaj pa zrevoltiramo, češ: Let him go to hell!!!

Potem pa pride do talkega reda, ki ne bo nobenemu prav, vendar se ga ljudje ne bodo mogli tako zlahka otresti. Fašizem je pred vrati.

Tedaj pa ne boš več smel reči: Go to hell, kajti nekdo te bo slisal, mogoče tvoj lastni otrok, pa boš rajši v kažot.

Tudi če tvoja socijalistična stranka uvede fašizem, boš za vsako malenkost romal v kažot, kajti fašizem zahteva pred vsem red in slepo poslušnost napram odredbam.

Se se spominjam, kako je eden ali drugi šolarček prinesel učitelju šibo, ki je pozneje padala po njem tako, kakor po drugih. No, vidite tako je s fašizmom ene in druge barve; snop šib, kjer ni ene zadosti, in sekira zraven, da bo rezala glave.

Kadar ljudje ne morejo in ne marajo skupaj živeti kot svobodni ljudje, naj pa šiba poje. Neumnost je, priznati, najdražja stvar na svetu, in pamet so izgubili oni ljudje, ki ne marajo priznavati pravice drugega in, ki hočejo vede spraviti toliko različnih čustev in značajev pod eno kapo, to se pravi, pod svojo kapo.

Res je, da to niso poedinci, ampak celi stanovi, toda miselnje celih stanov je tako, kakoršne je misljenje večine poedincev v dotičnem stanu ali stanovih.

Zato pa velja ista obsodba tudi za cele stanove. Prosveta, naprednost, evolucija! Ha-ha!

Kaj vidite, da smo se vrnili v dobo že zdavnaj pozabljenih plemenskih glavarjev, samo do sedaj nastopajo glavarji na čelu stanov, namesto plemena?

Toda, kakor so bili nekdanj plemenski poglavarji (chiefs) gospodarij vsega, tako in še bolj, so naši sedanji fašistični poglavarji gospodje nad življenjem in smrtjo svojih podložnih, in to velja za Hitler-Mussolina ne manj, kakor za Stalina ali za japonskega mikada.

Zavrzimo demokracijo, namesto da bi jo izboljšali, pa hajdi pod bič in v klavnico nove svetovne vojne! Lahomemski fašisti hočejo vojno, ker so si svesti zmage; ruski fašisti bi jo tudi začeli, toda ne predvidevajo zmage.

NAROČITE SE NA "GLAS NARODA". NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR DRŽAVAH

Dopisi.

Barberton, O.

Po daljšem odlašanju sem se zopet pripravil, da napišem za list dopis. Najprej se hočem dotakniti piknika, ki so ga priredili pevci "Javornika" in muzikantje slovenske godbe na pihala.

Piknik se je vršil v nedeljo 2. t. m. in lahko potrdim, da je malokdaj na piknikih toliko živahnosti, kakor jo je bilo na omenjenem. Dolder je bil solnce še visoko na nebu in je vročina prav dobro pritiskala, so godci igrali kot na kakšnem koncertu. Ko so odigrali precejšnje število izbranih komadov, se je solnce že potopilo za vrhovi visokega drevja. Tedaj je pa nastopil čas za plesatelj-ne, godeci so pograbil svojo godala in odšli v bližnjo dvorano, ki jo je prijatelj Novak nalašč zato zgradil, da bo služila za plesišče na piknikih. Na plesišču je godba zasvirala, nato je pa nastal dirindaj in plesalo se je, da je bilo kaj.

Pevci zbora "Javornik" so bili pa tako mljudni, da še nikoli tako. Zapeli so več izbranih narodnih pesmi, na čast posetnikom piknika. V svojem veselem razpoloženju, so se spomnili tudi Petra Zgaga in tudi njemu na čast zapeli primerno narodno. Toda tokrat ni pel samo kvartet, kakor tedaj, ko je bil Zgaga tukaj na obisku, pač pa mešan zbor in v svoji sredi so imeli tudi znanega pevca in pevovodja Mr. Šemeta iz Clevelanda, ki je iz sprijaznosti posetil piknik svojih prijateljev in pevcev v Barbertonu.

Dalje so posetili omenjeni piknik rojaki iz Girarda. V pogovoru sem bil z Mr. in Mrs. Anžiček, Mr. in Mrs. Gabrovšek, ter njih sinom in Mr. Jesenkom. Girardčanje so družabni in gostoljubni ljudje in že nešteto krat so obiskali razne naše prireditve v Barbertonu. Pevci "Javornika" so visoko cenili obiskovalce iz Girarda, zato so jim tudi par narodnih zapeli na čast.

Prireditelji omenjenega piknika so gotovo zadovoljni z uspehom, ker od strani sem vjel besede prijatelja Blažiča, ki je rekel: "Vse je slo." To bi torej pomenilo, da so vse prodali, pijačo in jedajo in to je potem tudi dokaz, da so imeli dobre kuharice in urne natakarije in natakarije.

Pozdrav! Frank Troha.

Igralke in profesionalne lepotice si dajo vsega vruga za varovati. Nekatere imajo za varovano lepoto svojih nog za stotisoč dolarjev; prste na nogah za dvajset tisoč dolarjev; pa tudi obraz za primeroma visoke vsote.

Časopisje poroča, da si je dala neka lepotica zavarovati svoj nasmešek za pol milijona dolarjev. Njen nasmešek je baje nekaj nebesko lepega. Nobena druga se ne zna tako nasmešiti kot ona.

Pa vzemimo, da bi po naključju ali nesreči izgubila svoj nasmešek. In da bi ji zavarovalna družba izplačala pol milijona dolarjev. Ej, to bi se punca smejala!

O svetovni gospodarski konferenci se dosti piše in govori. Delegati so z vso vnemo na delu. Le kadar govori zastopnik sovjetske Rusije, skoro vsi zatisejo ušesa.

Menda res ni težjega na svetu kot poslušati resnico.

Ko se je vozil Jimmy Greenwood skozi mesto Kankakee, se je iz drugega avtomobila stegnil neki možak in mu z bergljo zbil z radiatorja pokrov.

Na pokrovu je bilo znamenje osla.

Mož z bergljo je bil pa republikanec.

Za časa vojne je bilo splošno pomanjkanje vsakovrstnih stvari. Ribničanu se je vse skupaj neumno zdelo in je začel umirati. Ker niso imeli žegnane sveče pri hiši, so šli k sosedu ponjo. Sveča je gorela, Ribničan je pa umiral, pa se mu ni nič kaj ljubilo posloviti se od tega sveta. Sin je nestrpno gledal zlag svečo, zlag očeta. Slednjic pa pravi: — Tak oče, umrite, no, sej vejste, de svejča nej naša.

Peter Zgaga

Čudna je usoda nekaterih ljudi.

V prizadevanju, da bi obogateli, izgube svoje zdravje.

Nato pa zapravijo vse svoje bogastvo v prizadevanju, da bi ozdraveli.

Tisti, ki pravi, da se ničesar ne boji, je lažnjivec.

Vsak se boji te ali one stvar.

Toda junak je tisti, ki ne pobegne.

Adam ni bil samo prvi mož na svetu. On je bil tudi prvi mož, ki ni imel tašče.

In zato pravi sv. Pismo, da je živel v paradizu.

Življenje moškega se deli v osem razdelij:

najprej je otrok;

nato je deček;

zatem je mladenič;

nato je mož;

po nekaj letih postane razsoden mož;

ko se še malo postara, postane mož v najboljših letih;

potem je že precej star mož; in nazadnje je starček.

To je osem stopinj v starosti moškega.

Pri ženskah je isto, samo drugače so razpredeljene:

najprej je otrok;

nato je deklica;

zatem je mladenka;

nato je mlada gospa;

po nekaj letih je še vedno mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

potem je pa sploh mlada gospa;

DENARNE POŠILJATVE

Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu.

V JUGOSLAVIJO		V ITALIJO	
Za \$ 2.25	Din. 100	Za \$ 2.00	Lir 100
\$ 5.00	Din. 200	\$ 17.40	Lir 200
\$ 7.20	Din. 300	\$ 43.00	Lir 300
\$ 11.70	Din. 500	\$ 82.80	Lir 500
\$ 23.00	Din. 1000	\$ 164.00	Lir 1000
\$ 45.00	Din. 2000	\$ 328.00	Lir 2000

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODVRŽENE SPREMEMBI GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali lihah dovoljujemo še boljše pogoje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Za izplačilo \$ 5.— morate poslati	\$ 5.75
\$10.— " "	\$10.85
\$15.— " "	\$16.—
\$20.— " "	\$21.—
\$30.— " "	\$41.25
\$50.— " "	\$61.50

Prejemnik dobi v starim kraju izplačilo v dolarjih.

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJNO SL.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

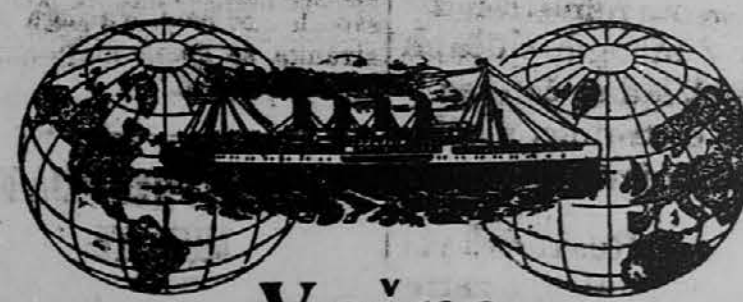
"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

"GLAS NARODA"

pošiljamo v staro domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori.

Naročnika za stari kraj stane \$7.— V Italijo lista ne pošiljamo.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je pouten v vseh stvareh. Vse naše dolgotrajne skupine Vam zagotovimo najboljšo poljsnili in tudi vse potrebno prehraniti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

MIHAIL ZOŠČENKO:

HIROMANTKA

Čeprav je ta prigoda dokaj malenkostna, mi dovolite pripovedovati o nji.

Res je smešno, če hoče človek v sedmem letu NEP-a govoriti o zagonetnih zadevah in proročevanjih. Vse to spada že davno v kraljestvo bajk. To vemo. In nimamo namena prepirati se o tem.

Toda čitatelj naj se nikar ne ustraši. Tu se govori samo in izključno o hiromantiki in tako to pripovedovanje ne more žaliti nobene, niti najboljše ideologije.

Zadeva je pa tale: hiromantka iz naše hiše je čudovito točno napovedovala usodo blaginjaku in člana vlade Jaščikovu.

Zgleda se je pri nji tovariš Jaščikov tik pred prazniki. Ni prišel k nji samo za šalo, za zabavo. Saj stanuje z njo v istem nadstropju. Zakaj bi se pa ne zglasil pri nji? — je pomislil. Saj hiromantka ne bo vzela denarja od blaginjaka. Če ga pa vzame, ji bo pozneje žal.

Tako se je torej zglasil pri nji.

— Jaz sem dokaj kulturni človek, pravi, skoraj inteligent, mene je naravnost sram hoditi k hiromantkam. Toda, pravi, opravičilo je v tem, da je to brezplačno. Naj mi kaj pove. Vrag me ne bo vzel zato.

In prišel je k hiromantki.

Le-ta ga je prišla za roko. Omila mu je seveda z dlani vsa kršna delovno nesnago, kajti drugače se ne vidi nobena črta. In pravi mu:

— Roka ne kaže nič strašnega. Črt, pravi, je na nji mnogo. In jaz, pravi, čeprav sem hiromantka, sem od teh črt vsa zmešana in se ne morem spoznati v njih. Dovolite, pravi da vam namestu tega raje razložim karte, velespoštovani tovariš.

Razloži karte in pravi:

— Zares, božični prazniki so tu. K vam pride več kraljev in karo desetka. In pretep se vname pri vas, drug drugega začnete obdelavati — tepsti po gobcu. In morda bo nazadnje poškodovana še neka dama. Vse drugo je pa hvala bogu dobro. Nobene posebne psihologije vam ne prorokujem.

Zasmejal se je tem besedam tovariš Jaščikov, nič ji ni plačal, goski neumni, in odšel je domov.

Tedaj so pa prišli prazniki. Prišel je božič. In napotil je prvi dan. Pride k tovarišu Jaščikovu več kraljev in karo desetka. Jedo, pijo in začenja-

jo malo razgrajati. A ob devetih se je med njimi vnel pretep.

In tistega prvega dne se je zgodilo vse, kakor je bilo napovedano. In pretep se je prenesel na stopnice, pred hišo.

Tedaj se po čudnih potih usode vmeša v pretep hiromantka. Morda je slišala ravnanje na stopnicah in prišla pogledat kaj je. Toda tovariš Jaščikov se je zakadil proti nji in jo hotel za točno proročevanje vreči v pomije.

Skratka, vse se je zgodilo po proročevanju. Celo dama je bila poškodovana.

Seveda, če vse to dobro premislite, ni bilo na tem proročevanju nič posebnega. Pretepi so bili pri tovarišu Jaščikovu kaj pogosti. Ne samo za

praznike, temveč tudi ob delavnih je morala taista hiromantka čisto hiteti po policijo. Tako torej laboriki naše hiromantke pod takimi pogoji ne koliko obledelajo.

Čeprav — kakor se pač vzame, če bi ne bilo proročevanja, morda bi se ne bilo nič zgodilo.

Tovariš Jaščikov je sam dejal:

— Gostje so bili dobri, niti kure bi se ne bili dotaknili. In jedli se tudi malo. In jaz bi se niti s prstom ne bil dotaknil takih dobrih gostov. Toda spomin sem se proročevanja, pa sem udaril.

Vendar je torej na svetu še nekaj skrivnostnega. No, kje neki se vzame v človeku tak dar — preiskovati globine prirode in proročevati bodočnost?

ZDRAVSTVENA POLICIJA V NARAVI

Mati narava ima neizrečeno dobro organizirano službo zdravstvene policije, katera že tisočletja dolgo v splošno zadovoljnost opravlja svojo službo. V tej zdravstveni policiji so organizirani sesalci, ptici in celo žuželke. Delujejo pa povsod: na polju, v gozdu, v gorah, v vodi in celo v pušavi. Povsod iščejo odpadkov, katere pospravljajo iz velike hiše božje narave. Najbolj razpredena je tako zdravstvena služba v tropičnih krajih, kjer se gmoloba zaradi velike vročine naglo razširja ter bi zaradi tega lahko bila škodljiva ljudem in živalim.

V teh krajih južnega solnca opravljajo prvo in najtežje delo hijene in jastrebi, kateri gnojča večja trupla razkosavajo. Nagomilane kupe grdi odpadkov, ki se kopičijo okoli zamorskih vasi in okoli pašnikov nomadskih narodov, pospravljajo povečini mali ptici, ali pa žuželke.

Tudi pri nas imamo v naravi take zdravstvene policije. Kjerkoli leži kako živalsko truplo, kak mrtev ptiček, ki je padel z gnezda, ubit krt, povožen slepec itd., takoj se prikažejo žuželke, ki mrhovino razkosajo, pospravijo in pokopljejo. Če kje na polju leži kaka živalska mrhovina, se takoj zbero okrog nje muhe, govnači, mrhobranci in grobarji, kateri mrhovino kosček za kosček razkosajo in pospravljajo. Druga vrsta živalskih zdravstvenih policajev pa preiskuje gozdove in

travnike ter živalska napajališča za človeškimi in živalskimi odpadki ter brbajo po gnoju in gnojšču. Za to delo so poklicani govnoobranci vseh vrst. Te živalice se med seboj nekoliko razlikujejo, ter imajo vsaka zase svoja znanstvena imena, vendar vse spadajo v splošno rodovino govnoobrcev. Te živalice so pridne in delavne ter neutrudno opravljajo svoj malo čedni opravke. Povečini o mraku ali pa ponoči. Kadarkoli se tihega poletnega večera začno solnčni žarki pomikati za gore, tedaj prihajajo na dan svetločrni in jeklenomodri junaki, ki globoko brenče in cvrče.

Najlažji opravke imajo te živalice med govnom. Naglo izginejo med kupčkom gnoja ter biskajo. Njihova naloga pa je opravljati, kadar so samice svoje jajčka odlegle v gnoju. Mnogim žuželkam je namreč mrhovina in gnoj ne samo hrana, ampak tudi podlaga za razvoj zaroda. Najtežje delo imajo navadni govnači, ki morajo kopati včasih pod mrhovino 30 cm globoke jame, nakar zvržejo mrhovino ali govno v luknjo, kjer jim je v hrano in obelje v ležišče potomstvu. Te živalice delajo vso noč ter prenehajo s svojim delom šele, kadar zasije solnce. Včasih se dogaja, da se kakšnega poletnega večera ob posebno krepkem odpadku zbere cela družba takih gostov, katerih vsak na tem zabavišču išče svojih posebnih interesov. Najprvo pridejo veli-

ki črni govnoobranci, kateri se po latinsko s ponosom nazivajo "geotrupes niger". Človeku se zdi, kakor da bi kdo na struni igral bas, kadar se ti oglašajo. Kmalu nato priraca pred gnojišče drug hrošč, ki je tako neroden, da se na neravnih tleh večkrat prekopiče. Toda kmalu izgine v notranjost kupčka in se ne briga več za to, kaj se zunaj dogaja. Nato pride tretja vrsta govnoobrcev, ki nosijo latinsko ime "aphodius fime-tarius". To so črni hrošči ter imajo na hrbtu dve rdeči lisi. Ti pribrenče med drugo družino ter jo obdelavajo kakor roj čebel. Tam zunaj pa brenči še velik črn hrošč, ki je kaka dva centimetra dolg ter ima na svojem oklepu tri naprej obrnjene rožičke. Vsi ti gostje s pravo strastjo podkopavajo gnoj in odpadke ter na ta način spravijo veliko gnoja pod zemljo, s čimer res koristijo poljedelstvu.

Kadar pa zvečer dežuje, takrat te pridne živalice počivajo. Čeprav so majhne in nerodne, vendar v službi zdravstvene policije matere narave opravljajo važen opravke in vestno izvršujejo svojo službo.

LETOŠNJA ČRNA VENERA

V kavarni "Belih Alp", kjer se najraje mude pariški zamorci, je vladalo te dni največje razburjenje. Treba bi bilo izvoliti "gospodično Črno Venero za l. 1936", skratka najlepšo pariško zamorko. Ta dan je bilo v kavarni vse črno, od črnih študentov vseh faz, do plesalcev in "Bals Negre" v ulici Blomet in pevcev monmarter-skih nočnih lokalov. Na drugi strani so se sedele lepote, same čiste zamorke, nekatere fantastično lepe tudi za evropski okus. Polutanke niso bile pripuščene k temu tekmovalju. Poznavale črne Afrike so vedle povedati, da pripadajo te lepote najrazličnejšim zamorskim rodovom, Barobancem, Bambarcem, Valofom, Hovanem in kakor se te imenujejo. Mimohod črnih Vener je trajal zelo dolgo in razsodniki se niso mogli zediniti. Nadležni vali so svoje delo še pozno v noč v stanovanju enega izmed razsodnikov. Šele proti jutru so priznali krono lepote neki zamorki iz rodu Pevhlov. Proglasi-li so jo za najlepšo izmed zamorskih deklet v Parizu. Da vsem okusom ne moreš ustreči, je najbolje razvidno iz tega, da govore pariški listi precej brez respektov o črni Veneri 1936.

Z ROKAMI GOVORE

Ruski zavod na upravo Kavkaza je izdal znanstveno delo o zanimivi tradiciji, ki se je ohranila v nekaterih kavkaških vases, kjer govore ljudje z rokami. Početki tega čudnega načina govora segajo daleč nazaj v paleolitično dobo. V naših časih je ta način govora razširjen med indijanskimi plemeni v Ameriki in med nekaterimi plemeni v Avstraliji. Na Kavkazu, kjer žive ljudje ločeno od sveta in se držijo starih tradicij, se je ohranila ta navada v posrednih naselbinah Armenije, Azerbejdžana, Kalabaha in Gruzije. Tu se pogovarjajo z rokami omožene žene s svojimi možmi, s sorodniki in starejšimi tujimi možmi.

Govor z rokami se bistveno razlikuje od govora gluhotenih, kjer pomeni vsaka kretnja določeno črko ali zvok s tem, da pomeni poedina kretnja celo besedo ali pa tudi cel stavek. Znanstvena ekspedicija tifiškega zavoda za upravo Kavkaza je obstojala iz jezikoslovcev, zgodovinarjev materialne kulture, slikarjev in kinoposrednikov. Njeno delo je ilustrirano s tablico znakov in risbami ročnega govora, kakor se rabi v armenski vasi Barana.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.

Znanstveni in .... Poučni Spisi

- AHN'S NEW AMERICAN INTERPRETER.** — Trda vez. 279 strani. Cena 1.40
Učna knjiga za Nemce in za one, ki so nemščine zmožni.
- AMERIKA IN AMERIKANCI.** Spisal Rev. J. M. Trunk. 608 strani. Trda vez. Cena ..... 5.—
Opis posameznih držav: priseljevanje Slovencev; njihova društva in druga narodne ustanove. Bogato ilustrirano.
- ANGLŠKO SLOVENSKO BERILO.** Sestavil dr. F. J. Kern. Vezano. Cena ..... 2.—
- BURSKA VOJSKA.** 95 strani. Cena 40
- BALKANSKO TURŠKA VOJNA.** 181 str. Cena 80
- BONTON.** 280 strani. Cena 1.50
Knjiga o lepem vedenju, govorjenju in oblačenju v zasebnem življenju.
- BODOČI DRŽAVLJANI naj naroče knjižico** — "How to become a citizen of the United States".
- STATES.** V tej knjigi so vsa pojasnila in zakoni za naseljenca. Cena 50
- BREZPOSELNI IN PROBLEMI SKRBEŠTVA ZA BREZPOSELNE.** 75 strani. Cena 35
- CERKNIŠKO JEZERO IN OKOLICA.** Spisal M. Kabaj. Trda vez. 75 strani. Cena 1.20
V knjigi je 21 slik in en zemljevid. Zgodovina in priprave o naravnem čudu, kakršnih je le malo na svetu.
- DENAR.** Spisal dr. Karl Eugliš. 236 strani. Cena 80
Denarni problem je zelo zapleten in težaven in ga ni mogoče storiti vsakomur jasnega. Pisatelj, ki je znan češki narodno-gospodarski strokovnjak, je razširil svoje delo tako, da bo služilo slehernemu kot orientacijski spis o denarju.
- DOMAČI VRT.** Spisal M. Humeč. 234 str. Cena 1.20
Splošno vrtnarstvo; posebno vrtnarstvo; sadno drevje; kako vrt krasimo; navodila za sobne rastline. 102 slike.
- DO ORHIDA DO BITOLJA.** 100 strani. Cena 70
Zanimiv popis s slikami tistih krajev naše stare domovine, ki so Slovincem le malo znani.
- GOVEDOREJA.** Spisal R. Legvart. 143 strani. S slikami. Cena 1.50
- GOSPODINSTVO.** Spisala S. M. Purgaj. S slikami. 296 strani. Cena 1.20
Knjiga se odlikuje po svoji izbrani vsebini in veliki koristi, ki jo nudi ženam in dekletom v vseh vprašanih gospodinstva.
- GOSTILNE V STARI LJUBLJANI.** 51 strani. Cena 50
Podroben opis starih ljubljanskih gostiln, s katerimi je v gotovi meri zvezana zgodovina slovenske prestolice.
- GRŠKA MITOLOGIJA.** 311 strani. Cena ..... 1.—
Opis božanstev, v katero so verovali stari Grki.
- IZ TAJNOSTI PRIRODE.** 83 strani. Cena 50
Poljudni spisi o naravoslovju in zvezdoznanstvu.
- IZBRANI SPISI ZA MLADINO.** Spisal Franc Levstik. 220 strani. Cena 90
Levstik. 220 strani. Cena broš. .... 90 vez. 1.19
- JUGOSLAVIJA.** Spisal Anton Melik. Prvi in drugi del obsegata 321 strani.
Cena: I. Del ..... 80. II. Del 80
Zemljepisni pregled; natančni podatki o prebivalstvu, gorah, rekah, poljedelstvu.
- KRATKA SRBSKA GRAMATIKA.** 68 strani. Cena 30
- KRATKA ZGODOVINA SLOVENCEV, HRVATOV IN SRBOV.** 95 strani. Cena 1.25
- KNJIGA O LEPEM VEDENJU.** (Urban.) Vez. 111 str. Cena 50
- KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU.** 111 str. Cena 75
- KUBIČNA RAČUNICA.** Trda vez. 144 str. Cena 75
Navodila za izračunavanje okroglega, rezanega in tesarnege lesa.
- LEVSTIKOVI IZBRANI SPISI, poezije.** 306 str. Cena 70
- LEVSTIKOVI IZBRANI SPISI.** 332 strani. Cena 70
V teh treh knjigah je zbrano vse knjižno delo našega velikega kritika, pesnika, pisatelja in jezikoslovca.
- LIBERALIZEM.** Spisal V. Hobbouse. 126 str. Politična študija, ki nazorno prikazuje smerice nekoč tako važne angleške politične stranke.
- MISTERIJ DUŠE.** Spisal dr. Franc Goesti. — 275 strani. Cena ..... 1.—
Razprava o blaznosti in poslednjih pljanevanja.
- MATERIJA IN ENERGIJA.** Spisal dr. Lavo Čermelj. S slikami. 160 strani. Cena 1.25
Nauk o atomih, molekulah in elektronih. Poljudno pisana razprava o izsledkih moderne znanosti.
- MLEKARSTVO.** Spisal Anton Perv. S slikami. 168 strani. Cena ..... 1.—
Knjiga za mlekarje in ljubitelje mlekarstva sploh.
- NASVETI ZA HIŠO IN DOM.** 410 strani. Cena 1.—
Ta knjiga nudi nasvete, kako ravnati v raznih vprašanih in neprilikah, ki se dnevno pojavljajo v delokrogu gospodarja in gospodinje in je torej vest svetovalec v vsakem domu.
- NAROD, KI IZUMIRA.** 101 strani. Cena 40
Poljuden opis najsevernejšega naroda na svetu, njegove šege in navade.
- NAJVEČJI SPISOVNİK.** 150 strani. Cena 25
Knjiga vsebuje veliko zbirko ljubavnih in ženitnih pisem.
- NAŠA PRVA KNJIGA.** Spisal Pavel Mera. 60 strani. Trda vez. Cena 75
To je nekak slovenski abecednik, sestavljen po vzoru ameriških učnih knjig. S slikami. Primerno za otroke, katere hočete naučiti slovenskega pravopisa.
- NOVA VELIKA ARABSKA SANJSKA KNJIGA.** 308 strani. Cena 1.50
To je najpopolnejša sanjska knjiga, sestavljena po najboljših arabskih in egiptovskih virih. S slikami.
- VELIKA SANJSKA KNJIGA.** S slikami. 256 strani. Cena 90
- SANJSKA KNJIGA.** S slikami. 100 strani. Cena 60
- OB 50-LETNICI DR. JANEZA EV. KREKA** — 94 strani. Cena 25
Napisano v spomin možu, ki je prvi med nami uspešno propagiral veliko delo jugoslovanstva.
- OBRTNO KNJIGOVODSTVO.** 258 strani. Vez. 2.50
Knjiga je namenjena v prvi vrsti za stavbno, umetno in strojno ključavničarstvo ter železolarstvo.
- ODKRITJE AMERIKE,** spisal H. MAJAR. Trije deli: 102, 141, 133 strani. Cena mehko vez. 50
Cena vezane 60
Poljuden in natančen opis odkritja novega sveta. Spis se čita kakor zanimiva povest ter je sestavljen po najboljših virih.
- PO GORAH IN DOLINAH.** Spisal Pavel Kunaver. 197 strani. Cena 80
V knjigi so opisane lepote naše slovenske domovine. Krase jo krasne slike naših najlepših krajev.
- PRAKTIČNI RAČUNAR.** Trda vez. 251 str. 75
Priloga knjižici, ki vsebuje vse, kar je pri nakupu in prodaji potrebno.
- PRAVILA ZA OLIKO.** 142 strani. Cena 65
Nasveti in navodila, kako se je treba obnašati v družbi.
- PROBLEMI SODOBNE FILOZOFIJE** Spisal dr. F. Veber. 341 strani. Cena 70
Knjigo toplo priporočamo vsakomur, ki se hoče seznaniti z glavnimi črtami sodobne filozofije.
- RUSKI REALIZEM.** Spisal dr. Ivan Prijatelj. 418 strani. Cena 1.50
V knjigi so opisani predhodniki in idejni utemeljitelji te srojevstvene ruske struje.
- RADIO.** 244 strani. Cena 1.75
Kdor se zanima za radio aparate, ne more te knjige pogrešati. Spisal jo je strokovnjak, profesor Andree. S slikami.
- RAČUNAR.** 266 strani. Vezano. Cena 75
S pomočjo te knjige vam je mogoče naglo izračunati obresti od pol odstotka do dvanajstih odstotkov. Vsebuje tudi dodatke o meri in teži.
- SLOVENSKA KUJARICA.** S. M. T. Kalinšek. OSMO POMNOŽENA IZDAJA. 728 strani, lepo trdo vezana. Cena ..... 6.—
- STANLEY V AFRIKI.** 122 strani. Cena 50
Doživljaji slavnega raziskovalca, ki je prvi raziskal "Črni kontinent".
- SPOMINI.** (Spisal Jože Lavtžar.) 243 strani. Cena 1.50
V tej knjigi ožja naš znanli potopisec župnik Lavtžar spomine na svoja brezštevilna tovačenja.
- SVETO PISMO STAREGA IN NOVEGA ZAKONA.** 799 in 233 strani. Trda vez. Cena 3.—
- SLOV.-ANGLEŠKI IN ANGLEŠKO-SLOVENSLOVAR.** 148 strani. Cena 90
- SLOVENSKO-NEMŠKI SLOVAR.** 143 str. Cena 40
Druga polovica knjige vsebuje nemško-slovenski slovar in kratko slovnico slovenskega in nemškega jezika.
- SPRETNJA KUJARICA.** 248 strani. Vezana. Cena 1.45
V knjigi je nad šeststo najvažnejših kuharskih navodil.
- SPOL, LJUBEZEN, MATERINSTVO.** Cena 50
Knjižico je spisal prof. dr. Zahor ter je namenjena dekletom v starosti štirinajstih let.
- SPOLNA NEVARNOST.** Cena 25
Na šestgajstih straneh je dr. Franc Derganc nakratko pojasnil nalezljive spolne bolezni.
- UČNA KNJIGA LAŠKEGA JEZIKA.** 147 str. Cena 60
Knjiga vsebuje tudi slovnico in kratek slovar.
- UČBENIK ANGLEŠKEGA JEZIKA.** — Slovnica in slovar. 295 strani. Cena broš. 1.25
Vezano 1.50
- UVOD V FILOZOFIJO.** Spisal dr. Franc Veber. 352 strani. Cena 1.50
- VOŠČILNA KNJIZICA.** 93 strani. Cena 50
Zbirka voščilnih listov in pesmi k godovom, novemu letu in drugim prilikam.
- VOJNA Z JUGUROTO.** 123 strani. Cena 50
- VALENTINA VODNIKA IZBRANI SPISI.** — 100 strani. Cena 30
- VALENTIN VODNIK SVOJEMU NARODU.** — 48 strani. Cena 25
V prvi knjigi so pesmi in basni, dočim ga nam je v drugi knjigi predstavil Vodnika dr. Ivan Pregelj kot pesnika, zgodovinarja, govornika, glasnika in časnika.
- VODNIKOVA PRATIKA za leta 1927.** 128 str. Cena 50
Zbirka zanimivih spisov, ki so trajnega pomena.
- VODNIKI IN PREROKI.** 128 strani. Cena 60
Knjiga je izšla v založbi Vodnikove družbe ter vsebuje življenjepis mož, ki so s svojim delom privedli slovenski narod iz suženjstva v svobodo.
- ZNANSTVENA KNJIŽNICA.** 78 strani. Cena 35
Zanimivosti iz ruske zgodovine in natančen opis vojaške republike zaporoških kozakov.
- ZDRAVILNA ŽELIŠČA.** 62 strani. Cena 40
V knjižici najdeš v lepem redu omenjeno vse, kar potrebuješ, da si ohraniš in popraviš svoje zdravje.
- ZGODOVINA UMETNOSTI PRI SLOVENCIH, SRBIH IN HRVATIH.** 137 strani. Cena 1.90
Znamenito delo našega znanega umetnostnega zgodovinarja Josipa Mala. V knjigi je 67 krasnih slik.
- ZDRAVJE MLADIH.** 147 strani. Cena 1.25
Higijena doma in v šoli. Opis bolezni pri mladini.
- ZDRAVJE IN BOLEZNI V DOMAČI HIŠI,** spisal dr. Just Bačar. Cena 1.25
Sestav, delovanje in nega človeškega telesa.

POZORIŠČE VROČIH BOJEV

Špansko mesto Toledo z zgodovinsko trdnjavo Alcazar, za katero so se vršili tekoči teden silno vroči boji. Mesto je zopet v rokah republikanskih čet.

Hči druge žene

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

16 ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. H.

"O, ta reva! In ubogi Grega ni bil nič na boljšem, kot njegova mati. Neizmerno ga žali lahkomišljenost njegovega očeta in vse razmere na Ramoyi. Prav nikogar nima, ki bi ga razumel, razum naju. In zelo mu bo hudo, kadar odpotujeva."

"Zato mu moreva skušati pomagati, tudi proti njegovi volji. Za trdno sem sklenil, da bom obiskal njegovega starega očeta, kakor hitro se tam urejene naše zadeve."

"Samo, če se ti bo to posrečilo. Toda ničesar mu ne povej o svoji nameri. Že to ga žali, da njegov oče še vedno sprejema denar od njegovega starega očeta. Sam bi najrajši ta denar zavrnil. In zaradi tega tudi ne zahteva, da bi šel za razvedrilo v Evropo."

Rutar skomigne z rameni.

"Saj mu tudi ne bi nič pomagalo. Strasser preveč potrebuje ta denar, da ga zapravi pri igri in samo njegov pastorek in njegova žena moreta od njega izvesti nekaj denarja. Mnogokrat me je že zgrabila jeza, ko sem moral to opazovati, toda človek se v take stvari ne sme vmešavati. Zelo mi je žal, da morava Grego pustiti tukaj. Kako rad bi jaz prevzel njegove stroške! Toda temu se upira v svojem ponosu, ki ga pa razumem. Ako njegovo zdravje ne bi bilo tako rahlo, bi mu svetloval, da gre od hiše, da se osvobodi in postavi na lastne noge. Toda tega, žal, ne more storiti."

Oče in hči se še dolgo časa razgovarjata o tej stvari, toda ne prideta do nobenega drugega zaključka. Takoj nato pa mora Gonda oditi, da za čas svoje odsotnosti da v gospodinjstvu svoja navodila in da pripravi vse stvari, ki jih bo rabila za svoje bivanje v Palembanku. In ko vse to dovrši, obstoji in se s sanjavi očni smehlja pred se.

"Sestra! Sestra Helga!"

Tako vedno ponavlja Gonda in njeno srce se odpre nepoznani sestri, ki jo je hotela zelo rada imeti.

V Palembangu je Rutar naglo opravil svoje posle. Kupce njegovih plantazij je bil lastnik velike eksportne trdnice. Kadar koli se mu je nudila kakšna priložnost, je kupil kakšno plantazo, da je mogel prodajati svoje lastne pridelke. Imel je že mnogo posestev in Dahomy mu je prišel ravno prav, da je zakrožil svoja posestva.

Butarju se je posrečilo, da je ponudeno ceno spravil še nekoliko višje. S seboj je prinesel dokaz o dobrih dohodkih Dahomyja. Tako je bila kupčija kmalu sklenjena in kupec je obljubil, da ga prihodnji teden obišče in se z njim o vsem pogodi.

Gonda si je med tem nakupila nekaj stvari; toda sedaj ni bila v tem velikem pristaniškem mestu s takim veseljem, kot prejšnje čase, ker je vedela, da bo za vedno odpotovala v Evropo, kjer bo videla večjo in lepša mesta.

"Iskreno sožalje. Pridem, kakor hitro mogoče. Pismo sledi. Srčne pozdrave. Oče."

To brzojavko je poslal Rutar iz svojega hotela v Palembangu Helgi ter takoj nato pisal Helgi in svoji sestri, da so pisma odšla s parnikom takoj naslednji dan. Obema je sporočil, da je Dahomy prodal in da se bo vrnil domov v najkrajšem času, da pomaga Helgi.

Nato je tudi poizvedel, s katerim parnikom bi se mogel odpeljati, da more določiti svoj odhod.

Zvečer je z Gendo večerjal v hotelu, nato pa sta šla v gledališče. Že naslednjega dne odpotujeta na Dahomy, nikogar ni veselilo še dalje ostati v mestu. Vedela sta, da imata še mogoče dela, predno opustita gospodinjstvo in se pripravita na pot. In navzlic veselju, da se bosta peljala v domovino, jima je bilo pogosto tesno pri sreči. Kajti Dahomy jima je dolgo časa bil priljubljen dom in se nista mogla od njega ločiti lahkega srca.

V velikem nemiru je čakala Gonda na Gregov obisk v nedeljo. Ali bo sploh prišel; ali bo njegova moč prenesla dolgo pot na konju? In kaj bo rekel, ko bo izvedel, da bo z očetom za vedno odpotovala v Evropo?

Grega v resnici pride v nedeljo dopoldne. Izgledal je primeroma dobro in prav gibčno skozi iz sedla. Veselje na svidenje ga je podžgalo. Miklavž Rutar ga pristrčno pozdravi.

In Gonda ga skrbno vpraša:

"Ali ti pot ni bila prenaporna, Grega?"

Grega raztegne svoje roke in jo smeje pogleda.

"Človek si mora tudi kaj zaupati, Gonda. Prav dobro je šlo. In misel, da bom zopet enkrat pri vas na Dahomy, me je popolnoma pozdravila."

Gonda ga prime pod pazduho in ga pelje na verando. Na sebi ima zopet duhtečo belo obleko in izgleda poleg njega kot cvetoče življenje. Na verandi sedeta v senci in služkinja prinese za gosta okrepilo. Rutar si izmisli izgovor in se poslovi. Gonda ga je prosila, da ji prepusti, da bo Gregi sama sporočila, da odpotujeta v Evropo.

"Saj mu smem povedati, da imam sestro?" ga vpraša.

In oči ji smeje odgovori:

"Ker to veš, Gonda, ni več treba, da bi to bila kaka tajnost."

Gonda in Grega si sedita sama nasproti in Grega se krepča z ledeno mrzlo lemonado. Nato pa se vesel nasloni nazaj in z žarečimi očmi gleda okrog.

"O, tukaj je mir, Gonda. In vse čisto in udobno! Zdi se mi, kot bi se mogel kopati v tem zraku in se očistiti vsega, kar me teži na Ramoyi."

Gonda ga pomilovalno pogleda in srce ji je težko, ker je vedela, da ga mora sedaj zelo užalostiti. Išče, kako bi mu mogla kar najbolj prizanesti povedati.

"Veseli me, Grega, da si zopet zdrav."

"Tudi jaz, Gonda, sedaj saj nisem več navezan na hišo. In bom zopet mogel delati."

"Toda ne smeš delati prenaporno."

"Ne, ker ne maram biti več bolan. Toda veš, Gonda, imam popolnoma jasn občutek, da ne bom nikdar star."

Gonda prebledi.

"Toda Grega!" zakliče prestrašeno.

Grega pa se smeje.

(Dalje prihodnjik.)

POLICIJSKI PREDSEDNIK OKRADEL TATU

Holandci imajo svojo senzacijo s policijskim predsednikom Van der Markom v Nymwegen, ki so ga aretirali, ker je bil od nekega možakarja, ki se je hotel naseliti v Nymwegen, zahteval 1000 goldinarjev kavejce in mu te vsote potem ni hotel več vrniti. Možakar je končno odšel na sodišče in tu se je izkazalo, da je bila ta zahteva policijskega predsednika prvič nezakonita, a drugič da je policijski predsednik denar vtaknil v svoj žep, tretjič, da jih ima še nekaj podobnih v seznamu svojih grehov.

Že leta je visoki policijski uradnik vlekel vrlim meščanom Nymwegena denar iz žepa, pričemer se je ravnal po vzgledu bivšega policijskega predsednika v Haagu, Van der Santa. Kakor ta, se je obračal na bogate ljudi, pripovedoval jim je o ljudeh, ki so nujno potrebni podpore, katerih imen pa ne sme izdati. Na ta način je prejemal deloma zelo visoke vsote, ki jih je porabljal zase.

Nešteto je še podobnih Van der Markovih sleparstev. Eno med njimi ni brez neke komike. Lansko leto je policija v Nymwegen aretirala nekega tatu, ki je bil ukradel lep kup golinarjev v neki trgovini z železnino. Pri hišni preiskavi so našli še 1700 goldinarjev. Ta denar je sprejel policijski predsednik osebno v "upravljanje" okrađenih železnin, pa je zaman čakal, da mu bodo denar vrnil. Na njegova vprašanja se je Van der Mark izgovarjal, da je teh 1700 goldinarjev še vedno pod sodno zaporo. Prešlo je leto in zapore ni hotelo biti konec. Tedaj se je obrnil okrađen na sodišče, kjer je v svoje presenečenje zvedel, da so tam takoj po obsodbi tatu sklenili naj se denar vrne lastniku. Ko se je železninar sedaj obrnil še enkrat na policijskega predsednika, se je ta abotno izgovarjal, da je izgubil ključ od skrinje, v kateri je bil denar. Dejal je, da mu ga bo vrnil čez nekoliko dni. In železninar je končno res dobil svoj denar, toda kakor je ugotovil, to niso bili bankovci, ki so mu bili ukradeni, temveč drugi. To ni nič čudnega, kajti prave bankovce je bil policijski predsednik medtem že davno zapravil.

V letošnjem Koledarju je par lepih kratkih povesti, ki bodo zanimale ljubitelje leposlovja.

ZA KRATEK ČAS IN ZABAVO NASLEDNJE KNJIGE TOPLO PRIPOROČAMO LJUBITELJEM ZDRAVEGA HUMORJA

DOMAČE ŽIVALI. 72 strani. Cena	30
GODČEVSKI KATEKIZEM. 61 strani. Cena	25
HUMORESKE IN GROTESKE. 180 strani. Cena	30
Trda vez. Cena 1.-	
12 KRATKOČASNIH ZGODBIC. 72 str. Cena	25
PO STRANI KLOBUK. 159 strani. Cena	50
POL LITRA VIFAVCA, spisal Feigel, 136 str.	60
PREDTŽRANI, PREŠERN IN DRUGI SVETNIKI V GRAMOFONU. 118 strani. Cena ..	25
SANJSKA KNJIGA	60
SANJSKA KNJIGA	30
SLOVENSKI ŠALJIVEC. 90 strani. Cena	40
SPAKE IN SATIRE. 150 strani. Cena	30
TIK ZA FRONTO. 150 strani. Cena	70
TOKRAJ IN ONKRAJ SOTLE. 67 strani. Cena ..	30
TRENUTEK ODDIHA	
(Knjiga vsebuje tudi šalolgro "Vse naše"). 189 strani. Cena	50
VELIKA ARABSKA SANJSKA KNJIGA	150
VESELE POVESTI. 79 strani. Cena	35
ZENINI NAŠE KOPNELE. 111 strani. Cena ..	45

TE KNJIGE LAHKO NAROČITE PRI:

KNJIGARNA "GLAS NARODA" 214 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PRVI PLINSKI NAPAD V SVETOVNI VOJNI

Vseučiliški profesor v Bonnu dr. Wizinger je izdal nedavno zanimivo knjigo pod naslovom: "Kramljanje o kemiji." V knjigi govori o različnih kemičnih problemih, v dveh poglavjih pa o kemični vojni, ki ima o nji pisec tudi lastne izkušnje. Dr. Wizinger je pristaš plinske vojne, odločno in ogorčeno zavrača trditve, da bi bili uvedli ta barbarski način vojevanja najprej Nemci. Trdi namreč, da so storili prvi korak na tem polju Francozi, ki so že leta 1850 v severni Afriki zadušili z dimom celo kabilsko plemo v podzemnih jamah, kamor so se bili Kabili zatekli. Zanimivo je Wizingerjevo opazovanje takozvanega yperskega črnega dne, namreč prvega plinskega napada, ki so ga Nemci z velikim uspehom pripravili pri Ypru 22. aprila 1915.

Tistega dne okrog šestih zvečer se je privlil iz nemških strelskih jarkov med krajema Birschoote in Langemark med glasnim sikanjem šest kilometrov širok žoltobel oblak, ki ga je veter potiskal proti sovražnim strelskim jarkom. Spotoma se je oblak razširil na 8 km in v globino okrog 600 m. Kamor se je privlil, tam je rumenela trava, vojači in živali so se pa dušili. Ta del bojišča je bil zelo važen. Tu sta se stikali angleška in francoska vojska. Kraj kanadskih čet so ležali tu alžirski trukosi. Nekaj trenutkov je zadostovalo, da je moralo zapustiti bojišče 5.000 mož in zavezniška fronta je bila na 8 km pretrgana. Na tako močan učinek seveda ni bilo pripravljeno niti nemško poveljstvo in zato ga ni izkoristilo. Dr. Wizinger to zelo obžaluje, češ, da bi bili Nemci takrat lahko odtrgali angleško fronto od francoske in uničili vsako posebej.

Ta napad so Nemci pripravili z žoltozelenim strupenim plinom klorom, ki se razvija tudi, če polijemo klorovo apno s kislino. Plin so skrivaj pripeljali v nemške strelske jarkove v jeklenih bombah. Na vsak meter sta bili pripravljene dve bombi po 20 kg klor, v celoti na 6 kilometrov 12.000 bomb z 240.000 kg klor. Klor so izpustili naenkrat iz vseh bomb, ko je začel veter pihati proti sovražnim strelskim jarkom s hitrostjo 3 m na sekundo. To je bil prvi in tudi zadnji plinski napad, ki se je med svetovno vojno v polni meri posrečil. Pri njem so bili namreč izpolnjeni vsi trije pogoji, potrebni za uspeh takega napada. Sovražnik na napad ni bil pripravljen, strupeni plin je ostal gost tako, da je bil človeku nevaren, obenem se je pa posrečilo pokriti z njim veliko prostranstvo.

Ko so pozneje napad s klorom ponovili, bodisi na nemški ali na zavezniški strani, niso nikoli več dosegli tolikega uspeha, kakor Nemci uspešnega dne pri Ypru. Kriv ni bil samo veter, ki je plin razgiral ali obracal, temveč v prvi vrsti to, da je bila vojska na obeh straneh že opremljena s protiplinskimi maskami, ki so si jih vojaški takoj nataknil, čim so opazili, da se jim bliža smrtonosna megla. Pri napadu 22. aprila je bilo čudno, da je klor, ki se je valil še nekaj kilometrov preko strelskih jarkov, uničil tudi vso živino, samo prašičem ni škodoval. Prašiči so namreč takoj, čim so zavohali plin, vtaknili rilce v vlažno zemljo in dihali tako, kakor skozi filter.

To je dalo vojakom pobudo, da so si preskrbeli s pristjo napolnjene steklenice brez dna in v primeru napada s klorom so dihali skozi te steklenice. Kmalu so pa odkrili zaščitne maske in ker so bile zelo dobre, so napade s klorom opustili. Names-tu njega so jeli rabiti razne strupene tekočine, ki hitro izhlapevajo. Naziv plinska vojna ali borba s plinom je pa ostal, in je zdaj samo še zgodovinsko upravičen. Pravi bojni plin je bil samo klor.

NAJDALJŠE ŽENITVO-VANJSKO POTOVANJE.

Rekord najdaljšega ženitovanskega potovanja pripada nesporno zdravniku dr. Harryju Evansu iz San Franciscia. Pred devetimi leti se je oženil iz ljubezni s svojo sošolko iz ljudske šole in sreča je hotela, da je baš nekaj mesecev pred poroko zadel na podedovano srečko precej denarja. Tako se je lahko napolnil s svojo ženo na ženitovansko potovanje okrog sveta, na katero se je veselil in pripravljaj že dobrih 20 let.

Ko sta pa prispela mlada zakonca pred tedni v San Franciscu, se je zdravnikom prijateljcem zdelo, da se je njegova žena na potovanju tako zelo izpremenila, da jo ni mogoče spoznati. Na mnoga vprašanja je končno dr. Evans priznal, da se je dal v Parizu ločiti od svoje prve žene in se drugič poročil z neko Parižanko, s katero se je bil seznanil na iktajskem. In tako je zaključil rekordno ženitovansko potovanje ter se vrnil domov z drugo ženo.

KRALJICA NOČNEGA PARIZU ZA UMRLA

Mlle Debriegue je bila igralka. Proslavila se je zlati na špan-skih odrih in kot 18-letno dekle je igrala prvič v Parizu. Utrujena je sredi šopkov legla v svoji sobi in se prebudila šele drugi dan, ko je planil v njeno sobo razburjen mož. — Vstani-te! — je zaklical in potegnil iz žepa meter, kakršnega rabijo krojači. Bil je mlad kipar, ki je bil staval s svojim prijateljem, da prekaša postava mlade igral-ke po simetričnosti in popolnosti telo Miloške Veneri. In za-to je prišel premeriti njeno telo. Mlado igralko je čudna stava zelo zanimala in to je bilo odlo-čilno za njeno življenje. Kipar ji je odprl vrata med pariške boheme, kjer se je kmalu poču-tila domačo. Obrnila je gleda-lišču hrbet ter se posvetila iz-ključno burnemu življenju svo-jih prijateljev. Zaradi nje je prišlo do mnogih dvobojev in v Parizu je bila kmalu znana pod imenom "La femme fatale". Postala je kraljica pariških no-čnih slavnosti. Zbrala je o-krog sebe mlade umetnike, ki so ji okrasili razkošno stanova-nje v Rue Galilee v slogu Han-se Markate s slikami najlepših barv, kipi, krasno tkanimi pre-progami in velikimi šopki. Svečanost je sledila svečano-

SHIPPING NEWS

Na parnikih, ki so debelo tiskani, se vrše v domovino izleti pod veličastno izkušneno spremljevalcem.

- 12. avgusta: Manhattan v Havre Queen Mary v Cherbourg
- 13. avgusta: Ile de France v Havre
- 15. avgusta: Paris v Havre
- 19. avgusta: Aquitania v Cherbourg Normandie v Havre
- 20. avgusta: Vulcania v Trst
- 21. avgusta: Bremen v Bremen
- 22. avgusta: Champlain v Havre Conte di Savoia v Genoa
- 26. avgusta: Queen Mary v Cherbourg Washington v Havre
- 28. avgusta: Ile de France v Havre Europa v Bremen
- 2. septembra: Normandie, Havre Aquitania, Cherbourg
- 5. septembra: Paris v Havre Bremen v Bremen Rex v Genoa
- 8. septembra: Saturnia v Trst

Pišite nam za cene vseh il-stor, rezervacijo kabin in po-jasnila za potovanja.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (Travel Bureau) 216 W. 18th St., New York

- 9. septembra: Manhattan v Havre Queen Mary v Cherbourg
- 10. septembra: Champlain v Havre
- 12. septembra: Ile de France v Havre Berengaria v Cherbourg Europa v Bremen
- 16. septembra: Normandie v Havre
- 17. septembra: Aquitania v Cherbourg
- 19. septembra: Conte di Savoia v Genoa
- 22. septembra: Bremen v Bremen
- 23. septembra: Lafayette v Havre Washington v Havre Queen Mary v Cherbourg
- 26. septembra: Paris v Havre Vulcania v Trst
- 29. septembra: Europa v Bremen
- 30. septembra: Normandie v Havre

V JUGOSLAVIJO V MANJ KOT 7 DNEH

QUEEN MARY

Kraljica vseh morja; krasna izdelava. Nenadkriljive kabine tretjega razreda in prostorni javni prostori.

Odplutja iz New Yorka preko Chibourga.

12. in 26. avgusta; 9. in 23. septembra

BERENGARIA 12. sept., 1. okt. AQUITANIA 19. avg., 2. sept.

Tudi Moderne Motorne ladje preko Havre

BRITANNIC 22. avg., 19. sept. GEORGIC 5. sept., 3. okt.

Za nadaljnje informacije se obrnite na lokalnega agenta ali na

CUNARD WHITE STAR 25 BROADWAY NEW YORK

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno do kdaj imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pečeto. Da nam prihranite nepotrebnega dela in stroškov, Vas prosimo, da skušate naročnino pravočasno poravnati. Pošljite naročnino naravnost nam ali jo pa plačajte našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kojih imena so tiskana z debelimi črkami, ker so upravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.

CALIFORNIA: San Francisco, Jacob Laushin	Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karl-inger, Jacob Resnik, John Slavnik
COLORADO: Pueblo, Peter Cullig, A. Sattler Walsenburg, M. J. Bayuk	OHIO: Barberton, Frank Troha Girard, Anton Nagode Lorain, Louis Balant, John Kuwke Youngstown, Anton Klckl
INDIANA: Indianapolis, Fr. Zupantič	OREGON: Oregon City, Ore., J. Koblar
ILLINOIS: Chicago, J. Berčič, J. Lukanich Cicero, J. Fabian (Chicago, Cloro in Illinois)	PENNSYLVANIA: Broughton, Anton Ipavec Conemaugh, J. Brezovec Coverdale in okolici, M. Rupa Export, Louis Supantič Farrel, Jerry Okorn Forest City, Math Kamin Greensburg, Frank Novak Johnstown, John Polants Krayn, Ant. Tauželj Luzerne, Frank Balloch Midway, John Züst Pittsburgh, J. Pogacar Steelton, A. Hren Turtle Creek, Fr. Schifrer West Newton, Joseph Jovan
Iowa, Mary Bambich La Salle, J. Spellich Mascoutah, Frank Augustin North Chicago, Joe Zelenc	WISCONSIN: Milwaukee, West Allis, Fr. Slak Sheboygan, Joseph Kakeš
KANSAS: Girard, Agnes Močnik Kansas City, Frank Žagar	WYOMING: Rock Springs, Louis Tauchar Diamondville, Joe Rollich
MARYLAND: Kitzmiller, Fr. Vodopivec Steyer, J. Černe (Za Pennsylvanijo, W. Va. in Maryland)	
MICHIGAN: Detroit, Frank Stular	
MINNESOTA: Chisholm, Frank Gouže Ely, Jos. J. Peshel Eveleth, Louis Gouže Gilbert, Louis Vessel Hibbing, John Povše Virginia, Frank Rrvatic	
MONTANA: Roundup, M. M. Panian Washoe, L. Champa	
NEBRASKA: Omaha, P. Broderick	
NEW YORK: Gowanda, Karl Strniša Little Falls, Frank Masle	

Vsak zastopnik izda potrdilo za svo-o, katero je prejel. Zastopnike tople priporočamo.

UPRAVA "GLAS NARODA"

sti, po vsaki pa nekaj dvobojev/ko ji je bilo blizu 60 let. ViharTeh je bilo toliko, da je morala začasno zapustiti Pariz. Prišla je svetovna vojna. Kraljica nočnega Pariza je živila v Pet-rogradu, v Moskvi in večkrat so jo videli v družbi intimnih Rasputinovih prijateljev. V Pa-riz se je vrnila šele leta 1922,